

onih država koje sudjeluju u ratu. Komisija nije uvažila postavljene prigovore, ali su članovi komisije dali različita objašnjenja. Jedni su se pozivali na to da je po sporazumu s Francuskom od 29.VII 1941. Japan preuzeo suradnju u zajedničkoj obrani Indokine i da je time Sajgon postao poprište mjera obrane u kojima je Japan sudjelovao. Japan je ondje smio držati vojne snage, pa su te snage i vojne instalacije mogle biti objekt napadaja. Ukratko, Sajgon je uključen u ratište i tamo su se mogli poduzimati svi ratni čini, pa i vršenje prava plijenjenja. Drugi članovi komisije pozivali su se na činjenicu da je godine 1944. vlast u Francuskoj preuzela vlada /de Gaulle/, koja je naredbom od 9.VIII 1944. retroaktivno proglasila nevaljanost sve odredbe vlade u Vichy-u, pa prema tomu je komisija u prosudjivanju slučaja naišla na novu okolnost, tj. da protokol od 1941. o zajedničkoj obrani nije bio valjan od samoga početka. Zato ti članovi komisije drže da se pravovaljanost zapljene ne može pozvati na pravno stanje stvoreno protokolom. Ali ta vlada je nastavak onoga odbora koji je Japanu navijestio rat 9.XII 1941. Japan je potpisivanjem mirovnog ugovora od 1951. priznao da je s Francuskom bio u ratu, a priznao je i novu vladu. Priznanje vlade ima retroaktivni učinak. Iz ta dva elementa povlači se zaključak da je Japan bio u ratnom stanju s Francuskom počev od 9.XII 1941, i da je Sajgon u doba uzapćenja bio neprijateljsko područje. Dakako da taj argument dolazi također u prilog održavanja zapljene i nasuprot prigovoru da se radi o francuskom brodu.

6. Alfaro u svojem pravnom mišljenju pozvao se i na indult koji je uobičajen na početku neprijateljstva. Komisija je taj prigovor odbacila, pozivajući se na to da se odnosna Haška konvencija nije u prošlom ratu primjenjivala /njezina odredba o inaultu nije mandatorna nego samo potestativna/, a Francuska ju je otkazala u srpnju 1939.

J.A.

TRANSPORTNO OSIGURANJE

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 19.II 1965.

Vijeće: Gabro Bađovinac, dr Dušan Arneri, dr Vigor Vrbanić

Osiguranje tereta u kamionskom prijevozu - Osiguratelj je dužan, na temelju uvjeta police, vozaču-osiguraniku od odgovornosti nadoknaditi štetu ako je ona nastala šoferovom krivnjom - Šofer je dužan, prije nego sa cisternom napunjenom tekućim gorivom prodje ispod dalekovoda, uložiti posebnu pažnju da ustanovi da li kamion može bez opasnosti proći ispod dalekovoda - Šofer mora znati

je li razmak između kamiona i dalekovoda toliki da ne prijeti opasnost iskrenja električne struje - Osiguratelj je dužan nadoknaditi štetu i ako je uz šofera kriva treća osoba

Tužitelj je vozar, a tuženik Osiguravajući zavod. Tužitelj navodi u tužbi da je njegov šofer, koji je prevozio cisternu napunjenu tekućim gorivom, proćao ispod dalekovoda koji je bio postavljen preko ceste. Medjutim da šofer nije dovoljno ocijenio razmak između cisterne i dalekovoda koji je iznosio samo 10 cm, pa je radi toga skoćila iskra iz dalekovoda na kamion, a to je prouzrokovalo zapaljenje tereta. Tužitelj smatra da mu je tuženik dužan nadoknaditi štetu, jer je on kod njega osigurao svoje odgovornosti, a policia osiguranja pokriva i štete nastale krivnjom vozaća. Tuženik se opire tužbi smatrajući da do štete nije došlo krivnjom šofera, koji nije mogao znati je li razmak od 10 cm dovoljan da se sprijeći iskrenje elektrićne struje. Krivo je u stvari poduzeće koje je asfaltiralo cestu. Dalekovod je prije asfaltiranja ceste bio dovoljno visoko postavljen da se onemogući iskrenje. Medjutim kad je cesta asfaltirana, razmak između ceste i dalekovoda postao je manji, a iskrenje nije bilo onemogućeno.

Prvostepeni sud je osudio tuženika na naknadu štete, a drugostepeni je tu presudu potvrdio iz ovih razloga:

Prvostepeni sud rješavajući predmetni spor utvrdio je sve činjenice potrebne za pravilno rješenje spora, pa se tako utvrdjeno činjenićno stanje i obrazloženje pobijane presude u cijelosti prihvaća.

Sporno pitanje da li je događaj, tj. požar, u kome je izgorjelo sporno motorno ulje u vrijednosti od 2,853.000.- dinara nastao kao posljedica propusta dužne pažnje tužiteljeve, odnosno osoba kojima se on u izvršenju prijevoza služi, ili je odnosni požar posljedica okolnosti koje tužitelj nije mogao predvidjeti ni sprijećiti, prvostepeni sud je pravilno ocijenio, kad je nakon ocjene iskaza svjedoka i vještaka došao do uvjerenja, da tužiteljevi službenici nisu poduzeli potrebne mjere da bi odnosni teret bez opasnosti bio prevezen do odredišta.

Pravilno uzima prvostepeni sud da ocjena razmaka između kolovoza i žice dalekovoda koji prelazi cestu, mjerenjem motkom, ne predstavlja primjenu dužne pažnje urednog vozara, kako su postupili tužiteljevi službenici navodno prije prolaza ispod dalekovoda. Obzirom da su tužiteljevi službenici znali da vrše prijevoz posebnog tereta, tj. cisterne koja je bila osobite velićine, morali su prije nego su prolazili ispod dalekovoda, a napose kad su vidjeli da je cesta u rekonstrukciji, primijeniti veću pažnju nego što su

to u predmetnom slučaju učinili. Naime, kako slijedi iz iskaza vještaka do indukcije struje, pa time i do požara, ne bi bilo došlo ni onda kad bi razmak između tereta i dalekovoda bio veći od 10 cm, pa ta okolnost upućuje da je stvarni razmak prilikom prolaza odnosno cisterne ispod dalekovoda bio mnogo manji nego što su to tvrdili tužitelji službenici navodno mjerenjem motkom ili od oka. Propuštajući da prethodno utvrde razmak između dalekovoda i ceste, i utvrde da li teret visok oko 5 metara može proći bez opasnosti ispod dalekovoda, tužitelji službenici su propustili dužnu pažnju lakomisleno, smatrajući da će kamion s teretom proći bez štete, bez obzira na razmak između najgornje tačke tereta i dalekovoda preko ceste. Iz spisa slijedi da su tužitelji službenici bili stručnjaci za prijevoz specijalnih vrsti tereta u cestovnom saobraćaju, pa su oni u toliko prije bili dužni primijeniti daleko veću pažnju koja se kod takve vrsti prijevoza traži, napose u slučaju kad je vjerojatno i sigurno da su s istim teretom u toku transporta od Rijeke do mjesta nezgode prolazili preko ceste koju presvođuju dalekovodi električnih vodova, i kad su mogli vidjeti koliki je razmak od kolovoza do visine vodova dalekovoda. Ako su primijetili, a što su i morali primijetiti, da na predmetnome mjestu razmak nije normalan i uobičajen, tada su trebali primijeniti sve mjere opreznosti, vodeći računa o eventualnim opasnostima koje predstavlja dalekovod kako za teret, tako i za ljude.

Budući da tužitelji službenici nisu tako postupili, očito je da je tužitelj odgovoran za nastalu štetu, a s tim u vezi da je tuženi u smislu sklopljenog ugovora o osiguranju dužan da mu s naslova odgovornosti naknadi odnosnu štetu.

Pitanje je li netko treći, tj. poduzeće za održavanje cesta, ili poduzeće koje koristi odnosno dalekovod, i u kojoj mjeri odgovoran za nastalu nesreću, pa time i za štetu, nije predmet raspravljanja u ovom sporu. Međutim, valja istaći da je očito da za nepropisan razmak dalekovoda između ceste i dalekovoda snose odgovornost osobe koje treba da o tome vode brigu, odnosno osobe koje koriste odnosno objekte, pa tuženomu ne stoji ništa na putu, u koliko smatra da odnosne osobe snose određenu odgovornost za nastali požar i štetu, da od njih traži naknadu.

G.B.